

9 INDISK PSYKOLOGI

av Swami Akhilananda
(Natur och Kultur 1957)

¹Swami är intet namn utan betyder lärare. Akhilananda är det namn han fick vid intagning i ramakrishnaorden.

²Författaren började sin verksamhet i Förenta staterna år 1926 såsom grundare av Vedanta Society och har varit flitig föreläsare vid olika amerikanska universitet. Själv anger han Brahmananda (en lärjunge till Ramakrishna) som sin "mästare".

³Ramakrishnasamfundets läror härröra i huvudsak från Ramakrishnas och Vivekanandas tolkningar av vedanta. Samfundet har också upptagit element från raja-, gnana-, bhakti- och karma-yoga i den mån dessa grenar av yogafilosofien blivit allmänt bekanta och praktiserade.

⁴Inga filosofer kunna lösa verklighetsproblemen, vilket Buddha klargjorde 600 år fvt. Men ännu tycks det dröja, innan den så kallade intelligentian insett detta.

⁵I det följande granskas några av ramakrishnafilosofernas fiktioner. Det torde behövas, så länge de fortsätta med att sprida dessa och därmed motverka verklighetssökarnas möjligheter finna rätta verklighetsbegreppen. Kritik är icke endast berättigad. Den är nödvändig. Att bekämpa lögnen och hatet är människans största livsuppgift näst att förkunna sanningen och praktisera kärleken.

⁶Akhilananda påpekar, att liksom elektriciteten är något annat än ledningar och apparater, så kan ej heller medvetenheten identifieras med de redskap den använder.

⁷Översättaren har genomgående översatt den alltför mångtydiga engelska beteckningen "mind" med nästan lika oklara beteckningen "själ". I sina för Alice A. Bailey dikterade arbeten har 45-jaget D.K. låtit ordet "mind" avse endast mentalhöljet och mentalmedvetenheten.

⁸Akhilananda förkastar Freuds antagande, att människan skulle behärras av två ursprungsdrifter: livsdriften (könsdriften) och dödsdriften (självmoordsdriften), generaliseringar av patologiska företeelser. Han ansluter sig till Spinozas uppfattning, att sökandet efter lycka är verkliga drivkraften.

⁹Västerländska psykologer äro ovetande om de resultat som kunna uppnås genom koncentration, meditation och kontemplation. De kunna icke heller förklara sådana företeelser som telepati och klärvoajans. Akhilananda påpekar, att Patanjali, som han kallar hinduiska psykologiens fader, avråder alla, som söka förvärva högre slag av medvetenhet, från att använda dylika extraordinära förmågor.

¹⁰Yogapsykologernas huvudstudium är inriktat på övermedvetenheten och de resultat som kunna uppnås genom olika slags trans eller samadhi. Men eftersom endast esoteriska kunskapen om de olika slagen av medvetenhet möjliggör förståelse för företeelserna i övermedvetenheten, har indiska psykologien i detta avseende kommit på avvägar. Yogapsykologerna röra sig med subjektivistiska spekulationer, enär de icke kunna objektivt konstatera fakta i mentala, kausala och ännu högre materielag. De nå icke över emotional objektiv medvetenhet. De tillstånd i samadhi, som ramakrishnafilosoferna beskriva, höra till de högsta emotionala.

¹¹Esoteriskt sett lyckas dessa yogier aktivera subjektiva medvetenheten i kausalhöljets intelligens- och enhetscentra men icke i viljecentrum, vilket är förutsättning för att bli ett kausaljag. Och endast kausaljag kunna förvärva mental och kausal objektiv medvetenhet.

¹²Subjektiv medvetenhet i kausalhöljets intelligenscentrum ger förmåga av förståelse för sådana överfysiska problem som indiska gnanayogier syssla med: begripande och mental analys av överfysiska begrepp.

¹³Subjektiv medvetenhet i enhetscentrum möjliggör förbindelse mellan det högsta emotionala (48:2) och det lägsta essentiala (46:7). Individens när i extatiska tillstånd eller trans kontakt med enhetsvärlden och upplever dess sällhet (högsta tillståndet i bhakti-yoga) men icke, som

samadhi-psykologerna tro, något slags högre insikt utöver högsta emotionala attraktionens enhetsbegrepp.

¹⁴I detta sammanhang må några teosofiska eller kvasiockulta fiktioner omnämnas. Att man har omedelbar förståelse för sådana begrepp som återfödelse och skördelag, betyder ingalunda, att man har förvärvat subjektiv medvetenhet i kausala intelligenscentrum eller att man varit invigd i någon esoterisk kunskapsorden. Den förståelsen härrör från triadens undermedvetenhet och förvärvades vid inkarnation i Indien. Dessa begrepp ingå såsom axiom i både hinduernas och buddhisternas livsåskådning.

¹⁵För att motverka begreppsförvirring och sammanblandning av yogapsykologi och esoterik måste definitivt fastslås, att yogapsykologerna i överemotionalt hänseende äro subjektivister, emedan de sakna möjlighet att objektivt studera de materiella företeelserna i samband med mentala, kausala och ännu högre slag av medvetenhet. Endast konstaterande av objektiva, materiella fakta är enligt esoteriken fullgott bevis på uppfattningens överensstämmelse med verkligheten. Det enbart subjektiva är icke tillfyllest. Däröfver vittna yogapsykologernas mentala fiktioner i samtliga fundamentala verklighetsproblem. De ha totalt misstolkat Patanjalis symboliska uttryck rörande det överemotionala.

¹⁶Yogapsykologerna äro också medvetna om att de röra sig med enbart subjektiva begrepp. Och liksom alla filosofer gjort i alla tider göra de en dygd av nödvändigheten. I överensstämmelse härmed förneka de möjligheten av objektivt studium av högre slag av verkligheter. Akhilananda säger också: "Den rent objektiva metoden kan icke tillämpas adekvat på studiet av själen." Detta måste den emellertid kunna, eftersom alla medvetenhetsyttringar ha sina materiella motsvarigheter. Detta är ett faktum yogapsykologerna icke kunna inse, emedan de sakna mental och kausal objektiv medvetenhet.

¹⁷Analogt återkommer motsvarande problem i sjätte naturriket. För ett 44-jag existerar icke materien annat än såsom bärare av medvetenheten. Materien i hans världar yttrar sig enbart såsom formlösa rörelsefenomen (ljus, färg, ljud, energi) men icke såsom urskiljbara materieförmedlingar.

¹⁸Yogapsykologerna ha utarbetat vissa metoder, som visat sig medföra vissa resultat. Detta ta de såsom bevis på riktigheten av sina subjektivistiska uppfattningar. Metoderna, som utexperimenterats och nedärvt genom årtusenden, kunna inom vissa gränser ha sin giltighet utan att detta får tas såsom bevis på riktigheten av därtill knutna hypoteser och teorier (förklaringar). Det är således misstag förmoda, att yogapsykologiens subjektiva metoder "ge en klar och slutgiltig uppfattning av själen i dess helhet".

¹⁹Akhilanandas beskrivning av känslö- och tankelivets företeelser visar, att han i likhet med övriga yogapsykologer icke når över kama-manas, det medvetenhetsliv som erhålles vid sammanvävnaden av emotional- och mentalthölje. Han påstår, att tankar och känslor icke kunna isoleras och iakttagas var för sig, att vi icke kunna iakttaga en tanke, som är skild från en känsla. Det beror på att yogapsykologerna sakna mental objektiv medvetenhet. Påståendet att "tanke, känsla och vilja äro ouplösligen förenade" är typiskt och ofrånkomligt för kama-manas-psykologen. De veta ej, att "dynamiska viljan" kan vara av olika slag: emotional, mental, kausal etc.

²⁰Akhilananda säger, att Patanjalis verk icke är "en systematisk avhandling om yoga". I alla händelser avhandlar Patanjali helt andra slags medvetenhetsföreteelser än dem som ligga inom yogapsykologernas möjlighet till erfarenhet. Våra dagars indiska yoga rör sig med fiktioner, som sakna motsvarighet i verkligheten. Eftersom yogapsykologerna sedan generationer godtagit dessa fiktioner såsom axiom, finnas små utsikter att de under närmaste fem hundra åren ska kunna inse esoteriska psykologiens riktighet. Utbredd opinions inetsade föreställningssätt utmönstras icke i en handvändning. Det fordras en på fakta grundad världsåskådning, som punkt för punkt vederlägger fiktionerna, och däröfver experimentella bevis. Eftersom esoterikerna vägra att med dylika tvinga oliktänkande till bättre insikt, äro förhoppningarna att få rättelse till stånd mycket

små.

²¹Yogapsykologerna anse, att samadhi-metoden “är den enda metoden att förstå och behärska själslivet för att nå ett högre medvetande”. I själva verket inse icke yogierna, vad det är fråga om. Det de kalla “samadhi” och betrakta såsom transtillstånd är förvärvade förmågan att efter behag lämna organismen med dess eterhölje och fritt röra sig i emotionalvärldens olika regioner och objektivt uppleva företeelserna i dessa utan att kunna bedöma dessa företeelsers verklighetshalt, vilket är omöjligt utan esoterisk kunskap och kausal objektiv medvetenhet. De bli ofelbart offer för sina fiktioner, eftersom de alltid få dessa bekräftade i emotionalvärlden. Envar upplever verkligheten i denna värld så som han föreställt sig den och får aldrig tillfälle att ändra sin uppfattning utan endast att bekräfta den.

²²Man förstår då också, att “religiösa ideal och uttrycksmöjligheter är väsentliga för att medvetandet skall nå fulländningens höjdpunkt i detta översinnliga tillstånd” (“översinnlig” = överfysisk). För hinduerna är religionen “själva grunden för fullkomlig upplysning”. För en människa, “som har erfarit samadhi eller övermedveten insikt”, framstår “i själva verket hela själen som en spegel där sanningen uppenbart kan skådas”. Det hela påminner icke så litet om Rudolf Steiners trollkonster med golgatasymbolen efter upplevelser i emotionalvärlden. Alla ha sina olika erfarenheter, men alla äro överens om att de skådat sanningen. Däråt är ingenting att göra.

²³Eftersom man kan lösgöra “själen” från “kroppen”, så har man fått bevis på själens självständiga existens. Att man icke kan inse, att emotionalhöljet icke är själen, betyder i det sammanhanget mindre. Man har lärt känna sin själ och därmed förvärvat självkänedom och “denna självkänedom, sådan den utvecklats i hinduiska psykologien, är vägen till frihet, sanning och ett harmoniskt liv”. Att omedvetna självsuggestionen i detta sammanhang spelar en icke oväsentlig roll, måste vara oundvikligt i en värld, där varje inbillning får sin bekräftelse och man i livs levande gestalt möter den gud eller de gudar man dyrkat. Dessa gudar säga också just det som man väntar sig av dem, och det, om något, är väl bevis på att man förvärvat intuition.

²⁴Vad som verkar förförande i allt detta är den känsla av makt som redan den förnimmer som blivit suverän i sitt emotionalhölje. Denna makt åtföljs av en magnetisk utstrålning, som även omgivningen förnimmer, ehuru den ej kan rätt förklara denna.

²⁵Indiernas verklighetsbegrepp variera med de olika tankeskolorna. Men de flesta synas påverkade av begreppet illusion (overklighet), liksom fallet är med västerländska subjektivisterna.

²⁶“Vedantas kriterium på kunskap är, att den aldrig får vara motsägbar, och kunskap eller sant vetande måste karakteriseras av obestridlighet och ursprunglighet.”

²⁷Vad som betraktas såsom kunskap i fysiska världen må vara relativt riktigt och ha sitt värde. Men “Den enda slutgiltiga, oemotsägliga och enhetliga kunskapen är den kunskap man har när man befinner sig i det tillstånd då det andliga fattas och förverkligas (samadhi).”

²⁸Här möter den alltför vanliga och logiska fadäsen, att icke låta detta vara detta, oförmågan att inse, att alla de olika världarna (de 49 olika atomvärldarna) kunna göra anspråk på att vara lika verkliga, att man aldrig får bedöma verklighetsuppfattningen i en värld med den i en annan värld. Det är även ologiskt att i detta fall tala om relativt riktig uppfattning. Enligt lagen om absolut identitet måste detta vara detta och icke något annat och i varje värld för sig, även om “detta” är något helt annat i någon annan av de 49 världarna.

²⁹För esoterikern, som vet, att materien (på grund av sin sammansättning) är av helt olika slag i de 49 atomvärldarna och att samtliga dessa 49 atommaterier äro lika verkliga inom sin egen värld, te sig filosofernas oändliga diskussioner om kunskapsteoretiska realitetsbegreppet som idel barnkammarjoller. Man har av det omedelbart givna, av det mest självklara, gjort något obegripligt.

³⁰Vad Akhilananda och andra yogier uppleva i samadhi (det tillstånd som fås, när emotionalhöljet med högre höljen och med full emotional objektiv medvetenhet lämnar

organismen med dess eterhölje och fritt rör sig i emotionalvärldens olika regioner) betyder för dem högsta uppnåeliga kunskap och alltså absoluta kunskapen och enda riktiga. Efter vad som sagts torde såväl det ologiska som det oberättigade i dylika påståenden inses.

³¹Det har hittills alltid varit så, att den, som lyckats förvärva kunskap i en högre värld, tror sig ha nått fram till "absoluta" kunskapen, att lägre världs kunskap var "illusion". För esoterikern ter sig även dylikt som barnsliga fantasier.

³²Känslorna analyseras av Akhilananda i ett särskilt kapitel. Påståendet, att kunskapen är oskiljaktigt förenad med känsla, är som alla absoluta omdömen felaktigt. Det är riktigt till över 90 procent på emotionalstadiet men gäller icke i samma utsträckning på fysikal- eller mentalstadiet. Tendensen till absolutifiering tycks vara svårutrotlig icke bara i vardagslivet utan även inom filosofi och vetenskap.

³³Vi ha fler höljen än fysiska och emotionala, och energier från samtliga ha sin effekt i något avseende. När esoteriken inses vara enda hållbara arbetshypotesen, komma vi att få förklaringar för otaliga fortfarande missförstådda företeelser. Det är meningslöst kasta pärlor till en mänsklighet, som icke förstår att uppskatta dem.

³⁴Freud söker förklara allt med sexualdriften, Adler allt med maktdriften etc. Alla ha sitt patent. När skall man inse det barocka i dylik absolutifiering? Vad som är rätt beträffande fem procent måste för dylik absolutifieringstendens bli hundra procent. När man upptäckt en orsak, tror man att man funnit den enda orsaken, då i själva verket orsakerna kunna vara legio. Ju mer forskningen framskrider, desto fler upptäckas.

³⁵Esoterikern vet, att det fordras särskild undersökning i varje särskilt fall och detta av ett kausaljag, som kan studera alla tre verklighetsaspekterna i människans världar, studera alla människans höljen och individens förflutna. Då kan man fastställa "de verkliga orsakerna" i varje särskilt fall. Till dess förblir det gissningar.

³⁶Den fundamentala principen för all forskning förblir att konstatera fakta. Det är förklaringen, teorien, hypotesen, som i de flesta fall är felaktig. Detta borde man lärt sig inse. Vi sakna möjligheter till definitiv förklaring, förrän vi blivit kausaljag och kunna objektivt studera allt i fysiska, emotionala och mentala världarna. Detta lär oss esoteriken.

³⁷Visst är det riktigt, att hämmande av känslor med bortträngningar och försvarsreaktioner är skadligt och alstrar funktionella störningar. Visst kan psykoanalytikern bota, ifall han finner individuella orsakerna och rätta metoden. Men han misslyckas ännu oftare och kan också göra obotlig skada.

³⁸Medvetenhetskontroll (att ge akt på medvetenhetsinnehållet) betyder icke hämning. Man vägrar uppmärksamma vissa känslor och tankar, som vilja tränga sig på, och ersätter dem med andra, helst motsatta. Den, som lärt sig taga "viljan" till hjälp, kan definitivt bestämma, att icke blott "dessa känslor och tankar" utan även "detta behov" är slutgiltigt utmönstrat. Detta kan vara ett ögonblicks verk och så radikalt, att individen efteråt förvånar sig över hur han någonsin kunnat vara så beroende eller hyst sådana känslor och tankar.

³⁹Vid övergången från djurriket till människoriket erhåller monaden ett kausalhölje. Monadens uppgift i människoriket, dess mål, är att bli fullt subjektivt och objektivt medveten i detta hölje. När Akhilananda säger: "Den förnämsta driften hos människorna är sökandet efter den eviga anden eller gud", klargör han därmed att yogafilosoferna sakna esoteriska kunskapen. De röra sig med ett invecklat fiktionssystem, som de tro ge lösningen på tillvarons problem. Liksom teologerna misstolka Christos lära, så misstolka yogierna Patanjali. Det måste krånglas till, ty så enkelt som esoteriken lär kan det icke vara.

⁴⁰I kapitlet om det undermedvetna redogör Akhilananda huvudsakligen för västerländska psykoanalytikerns olika uppfattningar av hithörande företeelser, som ge upplysning om hur diametralt motsatta tolkningarna ofta äro. Ibland ger han avvikande mening tillkänna. Därvid kunde man förledas att tro, att alla yogapsykologer dela hans egna åsikter. Detta kanske är

sanning med viss modifikation. Även om de fundamentala dogmerna och därur härflytande betraktelsesätten äro gemensamma, så behöver tolkningen därför icke vara identisk.

⁴¹Av intresse är hans redogörelse för människans höljen, därför att den torde återge allmänna uppfattningen hos de yogafilosofer som icke bekantat sig med esoteriken, och de torde ännu utgöra majoriteten. Som man kan vänta, anse de att människan har tre höljen, eftersom de icke kunna iakttaga fler än dessa tre: organismen, eterhöljet och emotionalhöljet (naturligtvis med andra beteckningar). Förklaringarna i anslutning härtill äro mycket svävande och otillfredsställande, vilket de ju alltid måste vara, enär för exakt redogörelse erforderliga esoteriska fakta saknas.

⁴²Kapitlet *Vilja och personlighet* innehåller mycket av den i yogafilosofien samlade indiska levnadsvisheten och levnadskonsten. Eftersom esoterisk kunskap saknas, bli som alltid fundamentalbegreppen idel fiktioner. Det visar sig emellertid, att de, som kunna skilja på teori och praktik, praktiska anvisningar hämtade ur erfarenheten och fiktiva förklaringarna till dessa, antingen få sina egna erfarenheter bekräftade eller kunna lära mycket av indiernas. Ingen nation i världen har i det hänseendet så mycket att skänka mänskligheten.

⁴³Ifall Akhilananda haft erfarenhet av vilken skada andningsövningar vållat hos västerlänningar, hade han i stället varnat för dylika annat än under erfaren lärarens ledning och påpekat, att erfarna lärare äro en sällsynthet. Det finns för många, som tro sig kallade bli lärare.

⁴⁴Talet om att "vissa människor med mycket stark viljekraft till och med kan behärska naturlagarna" är felaktigt. Man kan upphäva verkan av en kraft med en starkare kraft men icke "behärska" naturlagarna. Alla de 49 atomvärldarna uppbyggas, underhållas och förändras genom energier, som från högre världar genomströmma lägre. Högre världars energier (högre slag) bli i lägre världar styrande de lägre. Men allt detta sker i överensstämmelse med urmateriens orubbliga konstantrelationer eller lagar sådana dessa komma till uttryck i de olika materielagen. Esoterikern har fått lära sig skilja på krafter och lagar.

⁴⁵Det gäller om all filosofi, all spekulation, alla teorier och hypoteser. Förklaringarna äro samtliga felaktiga och måste vara det, då endast esoteriken är riktiga förklaringsgrunden. Men den, som bortser från allt dylikt och håller sig till "tekniken", till det i erfarenheten utexperimenterade, är på säkra sidan.

⁴⁶I kapitlet *Intuition* visar det sig, att yogierna icke kunna tillfredsställande förklara företeelsen, vilket är omöjligt utan esoterik. Det finns olika slag av intuition: kausal, essential och superessential. Kausal intuition kommer till användning vid till exempel upptäckter och uppfinningar. Essential intuition beror på förmågan att uppleva andras medvetenhet såsom egen. Intuitionen är däremot icke snabb uppfattning, sådant som hör samman med telepatiska fenomen eller rätt använd instinkt.

⁴⁷Vid kausal intuition föreligger aktivitet i kausalhöljets intelligenscentrum. Den är av tillfällig slag, tills individen blivit ett kausaljag. Essential intuition fås genom kausalhöljets enhetscentrum. Permanent företeelse kan den bli endast hos essentialjag.

⁴⁸Intuition tillhör människans övermedvetenhet. Spontana upplevelser från denna få väl de flesta någon eller några gånger under sitt liv. Men det betyder icke, att de förvärvat intuition. Ifråga om övermedvetna erfarenheten skiljer man mellan sporadiska, intermittenta och permanenta.

⁴⁹Ett kapitel i svenska översättningen har till rubrik fått *Utomsinnliga erfarenheter* och börjar sålunda: "Medvetna och sinnliga erfarenheter...". Det är typiskt för både okunnighet och språkets brist på beteckningar för överfysiska erfarenheter. Man har tydligen icke förstätt, att "sinnliga erfarenheter" äro fysiska och "utomsinnliga" borde kallas överfysiska. Sinnliga kallas de materiella företeelser som kunna iakttagas, förnimmas genom människans fem sinnen. Även de fysisk-eteriska höra hit, eftersom de förnimmas med samma sinnesorgan. Man ser fysisk-eteriska materieförmedel med sitt vanliga fysiska öga. Ögats möjligheter att uppfatta högre slag av fysiska

vibrationer ha då ökat. Det är enda skillnaden.

⁵⁰Hur jämmerligt det egentligen stått till med vetenskapliga forskningen på detta område, framgår bäst av att den förste, som ens gitte systematiskt samla och klassificera hithörande företeelser under missvisande benämningen "religiösa upplevelser", var professor William James vid Harvarduniversitetet. Visst hade spiritister och andra slags ockultister i sin litteratur redogjort för ovanliga erfarenheter. Men dylika avfärdades av vetenskapen såsom hallucinationer eller "spökhistorier", och att undersöka sådant "kunde en vetenskapsman icke nedlåta sig till". Det finns all anledning att effektivt och outplånligt fastslå detta faktum. Det klargör vetenskapsmännens uppfattning om "objektivitet". Förklaring på sådan övermaga inskränkthet är härskande dogmatiska klichétänkandet. Det vanliga idiotiska slagordet var att "det stred mot naturlagarna". Det visste man utan att behöva undersöka. Man kände ju till alla naturlagar. Man var i det närmaste allvetande, i stånd att bedöma allt. Det är "den vetenskapliga andan". Med sunt förnuft har den ingenting gemensamt.

⁵¹Av kapitlet *Det övermedvetna tillståndet* framgår, om man icke visste det förut, att yogierna (i alla händelser medlemmarna av ramakrishnasamfundet) höra till den kategori esoteriken kallar mystiker. De röra sig med fiktioner, som motsvara helgonstadiet.

⁵²Särdeles energiskt hävdar Akhilananda, att stora misstaget hos västerländska humanisterna är, att de glömt föregivna budet i evangelierna: "Du skall älska Herren din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ och av allt ditt förstånd och av all din kraft." Huruvida Jeshu i sitt tal till folket gjort detta uttalande, må lämnas därhän. I alla händelser förstodo hans i gnostiken skolade lärjungar, att han med "gud" menade "sanningen och verkligheten". Den, som var oförmögen att bortse från allt som har med personlighet att göra, kunde icke bli invigd i någon esoterisk kunskapsorden. Personlighetsbegreppet är oskiljaktigt från sentimentalitet och emotionalitet. För esoterikern är högsta begreppet kosmiska totalmedvetenheten, i vilken varje individ har en oförlorbar del. Alla utgör en oskiljaktig enhet. För att kunna ingå i femte naturriket fordras förvärv av gemensamhetsmedvetenheten.

⁵³Akhilananda rör sig genomgående med alla de begrepp som höra till mystikerstadiet. "En mystiker känner Guds närvaro överallt". Eller: "En sann mystiker, som förverkligat andligt liv eller har nått övermedvetna erfarenheter, blir djupt intresserad av sina medvarelser, ty han finner Gud uppenbar i dem." Typiskt för mystikern är att han personifierar gemensamhetsmedvetenheten och upplevelsen därav, identifierar den med en personlighet.

⁵⁴Vad esoterikern finner typiskt för detta slags mystik är, att alla "stora andliga personligheter" jämföras och att man är oförmögen att skilja på olika utvecklingsstadier. En mystiker som Ramakrishna (visserligen på gränsen till kausalstadiet) sammanföres utan vidare med 43-jagen Buddha och Christos, tydligen utan förståelse för den oerhörda distansen i utvecklingshänseende mellan en individ i fjärde och dem i sjätte naturriket.

⁵⁵Hans berättigade kritik av humanisten visar, att han med sådana menar dem på civilisationsstadiet som kalla sig eller tro sig vara humanister. För esoterikern är humanist en individ, som har helgonstadiet bakom sig, förvärvat perspektivmedvetenhet och en gång varit invigd i esoterisk kunskapsorden.

⁵⁶Vad som därmed sagts får icke uppfattas som kritik av mystiken. Den tillhör ett nödvändigt utvecklingsstadium. Och de upplysningar om detta stadium som Akhilananda ger äro fullt jämförbara med det bästa som sagts i dessa avseenden. De äro också värdefulla såsom givande tillfällen till självprövning av egna tillståndet. De medlemmar av ockulta samfund, som tro sig vara långt komna i "andlighet", få möjlighet att anställa jämförelser mellan teori och praktik.

Ovanstående text utgör uppsatsen *Indisk psykologi* av Henry T. Laurency.

Uppsatsen ingår i boken *Livskunskap Fem*, utgiven 1995.

Copyright © Förlagsstiftelsen Henry T. Laurency 1995.